

5 AMŽIUJE PRIEŠ KRISTŲ VIDURIO MAKEDONIJOJE ARKLIAI MITO ŽUVIMI. AR HERODOTAS TIKRAI BUVO TEISUS?

Theodore G. Antikas

Vašingtono universitetas, Istorijos katedra, Sietlas, Vašingtono valstija, JAV

Santrauka. Penki arkliai ir du šunys palaidoti žmonių kapuose, datuojamuose 4–7 a. pr. Kr., 2003-2005 m. buvo iškasti Graikijoje, į pietvakarius nuo Thessalonike, įgyvendinant Sindos archeologinį projektą. Gerai išsilaikę abu žmogaus ir gyvūno skeletai rasti Axios ir Haliakmon upių santakos sąnašiniame sluoksnyje, kur archeozoologinė analizė atlikta skubotai. Atliekant įprastinius makroskopinius ir mikroskopinius tyrimus nustatyta arklio lytis, amžius, ūgis, paskirtis, paleopatologijos. Datavimas karbono ir sudėtiniais stabiliaisiais izotopais atliktas dviejose nepriklausomose laboratorijose: Archaeometrijos skyriuje, Branduolinių tyrimų centre „Democritus“, Atėnuose, Radiokarbono datavimo laboratorijoje, Majamyje, Floridoje. Abi laboratorijos pasiūlė duomenis lyginti atliekant jų analizę stabiliaisiais izotopais. Vėliau nustatyta, kad didelę dalį arklių pašaro sudarė žuvis. Šis netikėtas atradimas aprašytas ir keliuose Herodoto istorijose. Pasak Herodoto, senovės makedoniečiai, savo nešulinius arklius V a. pr. Kr. šėrė žuvimis. Nors surinkta nemažai duomenų ir atlikta tyrimų, sunku patvirtinti arba paneigti Herodoto pasakojimus, juolab kad istorikai jį vadino „melagių tėvu“.

Raktažodžiai: arklys, stabilieji izotopai, Graikija.